Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5353 — 6/19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1903 — ՇԱԲԱԹ — 27 ՀԷՄԱՍԻԻԼ ԱՒԱՐ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 53

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولق» غزه‌تسی اداره‌سی‌نه‌در

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳՈԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանցօ Փողոց Թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱՋԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140 դրս
» » » » վեցամսեայ	70 »
» » » » եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40 Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փոյլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոյլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

Ա. ՌՈՒԱՋԻՆ ՊԱՏԻՄ

Առանձին գրուած թղթակցութեան մը մէջ կը հանդիպիմ հետեւեալ հատուածին.—«Առանձին Ս. Մեսրոպ քահանայ՝ Վերափոխման անուն առթիւ Շէյխ-Մուբաթ գիւղը ղրկուած էր պատարագելու եւ ժողովուրդը հոգեւորապէս մխիթարելու համար։ Ցիչեալ քահանան իր պաշտօնը լրացնելէ վերջ, մտակայ Ապա Օղլու գիւղը կ'երթայ եւ իր հաւատոյն կը սկսի ցորեն հաւաքել խեղճ գիւղացիներէն։ Ս. կաթողիկոսը լսելով, հրամայեց սեղւոյս Կրօն. Ժողովի միջոցաւ, որ ցիչեալ քահանան չորս ամիս փիլոնազրկութեան դատապարտուած է»։

Ասիկա առաջին պատիժն է զոր Ամեն. Սահակ Կաթողիկոս կը անօրինէ իր իրաւասութեան տակ գտնուող եկեղեցականի մը համար։ Եւ մենք հաճոյքով կ'արձանագրենք զայն, մտածելով որ այդ կարգի պատիժներ անօրինող հոգեւոր պետի մը չգոյութեան պատճառաւ մանաւանդ Կիլիկիոյ Թեմերուն մէջ տկնչ՝ զեղծումներ եւ անկանոնութիւններ գործուեցան եկեղեցական պաշտօնեաներու կողմէ։

Հաւատաւոր ժողովուրդը կողոպտել Աստուծոյ անունով, Թեմական հաստիքներ կապել, եկեղեցւոյ դրամը իւրացնել, եւ այլն, Տասնաբանեայի պատուէրներուն գործադրութեան չափ բնական բաներ մը դարձած էին Կիլիկիոյ կաթողիկոսական Վիճակին պատկանող կարգ մը եկեղեցականներու համար։ Ամեն. Սահակ կաթողիկոս սակայն, իր այս առաջին պատիժով կը զգացնէ իրենց թէ հիմայ հոգեւոր պետ մը ունին որ ոչ մէկ զեղծում կրնայ թողտարել, ոչ մէկ անկարգութեան հանդէպ ներողամիտ գտնուիլ, եւ թէ իբր իր խղճին ու իր եկեղեցւոյն պատասխանատու պաշտօնեայ՝ երբեք չպիտի ուզէ որ կղերին անունին ու կոչումին աղարտ բերող արարքներ տեղի ունենան իր իրաւասութեան սահմաններուն մէջ։

Մենք հոս չա՛տ աւելի ծանր յանցանքներով ամբաստանուած, չա՛տ աւելի ծանր արարքներու հեղինակ ճանչցուած եկեղեցականներ տեսած ենք, որոնք Ատանայի այդ Մեսրոպ քահանային համար անօրինուած պատժին իսկ չեն ենթարկուած։ Քահանաներ հոս ա՛յ թէ միայն դրամական զեղծումներ գործած են, այլ նոյն իսկ անբարոյ կեանքով մը հանրութեան աչքին միշտ իբր աղտոտ երեւցած են։ Եւ սակայն, կրօն. Ժողովոյ ներողամտութեան չնորհիւ, միշտ չարտնամած են պաշտօնի վրայ մնալ, սպասաւորել եկեղեցւոյ մէջ, խոստովանանք ընել եւ հաղորդութիւն տալ։

Որչա՛փ անգամներ առիթը ունեցանք նոյն իսկ հոս ըսելու թէ այդ ասիաական ներողամիտ ընթացք մը աւելի վնաս կը պատճառէ կղերին քան թէ օգուտ, թէ յանցանք մը ներելը ուրիշ յանցանք մը քաջալերել կը նշանակէ, թէ եկեղեցականի մը յարուցած գայթակղութիւնը երբ անպատիժ մնայ, ուրիշ եկեղեցականներու կողմէ յարուցուելիք գայթակղութեանց դուռ բանալէ զատ ուրիշ բանի չի ծառայեր։ Կրօնական Ժողովը չուզեց մեղի ականջ կախել։

Մեր ենթադրութիւնները դժբաղդաբար շատ շուտ իրականացան։ Եկեղեցականներու կողմէ գործուած ծանր, անպատուիչ արարքներ հեղգեղգէ անպատիժ մնալով, ուրիշ եկեղեցականներու համար մէկ մէկ տխուր օրինակներ եղան, եւ մենք ստիպուեցանք, աւելի ճիշտը՝ վարժուեցանք տեսակ մը անտարբերութեամբ արձանագրել այդ կարգի զեղծումներ եւ անկանոնութիւններ։ Ապահովաբար յանցանքը մերը չէր՝ եթէ երբեք այդ արարքները տակաւ առ տակաւ սկսան բնական բաներ մը երեւալ մեր աչքին։

Ամեն. Սահակ կաթողիկոս սակայն այնպէս չի մտածեր, ինչպէս յայտնի կ'ելլայ իր անօրինած առաջին պատժէն։ Պարզ սիմոնականութեան մը համար ելլել չորս ամսուան փիլոնազրկութեան դատապարտել քահանայ մը, անաւանկ պատիժ մը որ չափազանց խիստ պիտի երեւայ շատերու, մանաւանդ անոնց՝ որոնք պիտի մտաբերեն կերը. կրօնական Ժողովին կողմէ անօրինուած կարդապահական պատիժները։

Այդ պատիժը սակայն, որչա՛փ որ ալ խիստ երեւայ, միշտ իմաստուն մտածումէ դրդուած է։ Որովհետեւ, պէտք է միանգամ ընդ միշտ ըմբռնել սա պարագան՝ թէ եկեղեցականներու անպատուաբեր յանցանքները դադրեցնելու լաւագոյն միջոցը ո՛չ թէ կոյր, անհաշիւ ներողամտութիւնն է, այլ խիստ պատժի մը ներկայացնելիք օրինակը։

Ամեն. Սահակ Կաթողիկոս սա այդ օրինակն է որ կու տայ Տ. Մեսրոպ քահանայի համար անօրինած պատժով։ Մամուլին կ'իյնայ ջերմպէս չնորհաւորել Ն. Ամենապատուութիւնը, եւ մաղթել՝ որ այդ օրինակը միակը չմնայ իր տեսակին մէջ, անչուշտ նոր հարկեր ծագելու պարագային։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Ա.

Սիրեցեալդ իմ Հեղինէ,

Լրագրի մը սիւնակներէն մէկուն մէջ ձեր անուան հրատարակումը թող չզարմացնէ ձեզ. ձեր փափաքին հաճմամբ, խոստացած էի գրել նամակներ՝ որոնք ընկերային նիւթեր պիտի չօշափէին բնականապէս. բայց որովհետեւ անոնք կրնային եթէ ոչ օգտակար գէթ ընթերցման նիւթ մը ըլլալ ձեզ նման ուրիշ շատ մը հայ օրիորդներու, ուստի իբրեւ բացնամակներ, հրապարակաւ պիտի գրեմ զանոնք։

Այս պարբերական նամակներս չպիտի ըլլան անշուշտ փիլիսոփայական criterium մը պարզաբանութիւնը կամ բնագանական չոր ու ցամաք նիւթի մը ընդլայնումը. հեռաւապէս չպիտի փնտռէք անոնց մէջ անտարակոյս հոգեբանական օրէնքներու բացատրութիւնը եւ ոչ ալ գիտական պարզուկ դասաւորութիւն մը։ Ձեմ կարծեր որ նպատակիս նաեւ իրբեւ անդրջրհեղեղեան վարդապետի մը եւ կամ պատուելիի մը նկարագրով բարոյագէտ մը, որ միայն պատգամներ կ'որոտայ ու վճիռներ կ'արձակէ։ Ո՛չ. պարզ ու հասարակ պիտի ըլլայ իմ ոճս. եւ ձեզի հետ, օրի՛որդ, անշուշտ քաջ պիտի նկատեն բոլոր զիս ընթերցող հայ աղջիկները թէ իմ գրելիքներս հայ օրիորդին բարոյական կրթութեանը համար վառուած բարխարն պտի մը մէկ փոքրիկ արտադրութիւնն են։

Ուրեմն, ինչպէս խորագիրս ալ կը յայտնէ, պիտի գրեմ ձեզ իբրեւ սրտակից բարեկամ մը եւ ձեզմով բոլոր հայ աղնիւ օրիորդներուն, որոնց, թէպէտ անծանօթ, կը նուիրեմ սրտի անկեղծ ու բարեացակամ զգացումներս։

* * *

Ցայտնի իրողութիւն մըն է թէ ամէն բան մէյ մէկ նպատակի շուրջը կը դառնայ աշխարհի մէջ։ Առանց պատճառի արդիւնք չկայ ըսելու չպի՛տի ճշմարիտ պիտի ըլլայ ըսելը թէ՝ առանց նպատակի յաղողութիւն չկայ։ Հետեւաբար քանի որ հայ օրիորդին կրթութեան շուրջը պիտի դառնան մեր գրելիքները, առջեւնիս կ'ելնէ հարց մը։ Ենթադրեց որ կարեկից հաճոյակատարութեան մը առարկայ դարձած էր եւ ոչ թէ մասնաւոր հանգամանքներ մը։

Իշխանուհիին օթեակը ներկայանալու գաղափարը յուզում պատճառած էր Արմանի։ Նմանօրինակ վրդովում մը չէր ունեցած բնաւ։ Իր ընելիքին ու ինչպէս ներս մտնելուն վրայ կը խորհէր։ Առաջին անգամն էր որ ինքզինքը բռնադատելու հարկին մէջ կը զգար կոմսը։ Զարմացկոտ ու դժգոհ երեւոյթ մը առաւ։ Բայց իշխանուհին միայն մտմտուք կը պատճառէր իրեն։ Մտովի հարցուց թէ իր երեւումը ինչ ազդեցութիւն պիտի գործէր գեղանի Ուարտանի վրայ։ Այդ մասին ո եւ է մտատանջութիւն չէր զգար։ Մարքիզին կողմէ անոր նկատմամբ ըսուածներէն յետոյ, բանի տեղ չէր դներ դայն։

Իր շուրջը կատարուած մեծ շարժում մը կասեցուց իր խորհրդածութիւնները։ Վարագոյրն էր որ կը փակուէր։ Արման բնաւ մտիկ չէր ըրած այդ արարուածին։ Ոտքի ելաւ, դէպի նրբանցք ուղղուեցաւ, ու բաղմութիւնը ճեղքելով հասաւ իշխանուհիին օթեակը։ Ներս մտած ատեն հաղարապետ Ուարտանի հանդիպեցաւ, որ դուրս կ'ելլէր։ Այս վերջինը շարժում մը ըրաւ, կանգ առնելու եւ օթեակին մէջ մնալու համար, բայց տիկին Շեվարցպուրկ գուշակեց անոր մտադրութիւնը եւ դերմաներէն լեզուով ըսաւ. «Շուտ գացէք, ընդհուպ կրնաք դառնալ։» Շատ դժկամակ երեւոյթ մը առաւ հաղարապետը, սակայն հնազանդեցաւ։ Մինչ Արման ոտքի վրայ կեցած էր անտարբեր, իշխանուհին աթոռ մը ցոյց տուաւ իր քով, օթեակին յառաջամասին մէջ, ու շնորհալիօրէն ըսաւ.

—Երկչո՞տ թէ անտարբեր էք, կոմս։ Այս շաբթուայ առաջին օրերուն մէջ ձեզի սպասեցի։ Ինչո՞ւ համար տեսնելու չեկաք զիս։

Կոմսը ժպտեցաւ, ու այս անկեղծ սկզբնաւորութեան վրայ իր տարբին մէջ դնելով ինքզինքը, պատասխանեց.

—Իշխանուհի, լոկ պատշաճութեան համար է որ այդ ընթացքին հետեւեցայ։ Զուլեցի ձեր մտերմութեան վրայ խոյանալ մէկէն ի մէկ։ Ցաւացայ որ աւելի կը յառաջանամ՝ վերապահումով քան թէ չափազանց փութկոտութիւն ցոյց տալով։ Աւասիկ իմ ընթացքիս գաղտնիքը։ Պէտք է խոստովանիլ որ բաւական դիւանագիտական է այս վարմունքս։

—Կը տեսնեմ որ կատարեալ օժանդակ մըն էք ձեր դեսպանին, ըսաւ դուարթօրէն։ Բայց ձեր խորամանկութիւնները պահեցէք ձեր ասպարէզին համար, եւ մեզ՝ վիէննացիներուս հետ բոլորովին անկեղծօրէն վարուեցէք... Քիչ մը գերման ենք մենք, հետեւաբար պարզ ու միամիտ... Երբ ձեզի՛նիս կ'երկարենք մէկու մը, ապա ետ քաշելու թաքուն մտածումով չէ... Սա ալ իրաւ է որ ամէն մարդու չենք երկարեր մեր ձեռքը։

—Ձեր ըրած չնորհը շատ թանկագին է, ու ես շատ զգածուած եմ այդ պատճառաւ։

—Ինչպէս ըսի, օրի՛որդ Դուք եւ Ձեր նմանները քաջ նկատելով այս բանը, հասկցած էք անշուշտ թէ օրիորդի մը կրթութիւնը ա՛յն ատեն միայն կրնայ կատարեալ ըլլալ կամ աւելի ճիշտը խօսելով՝ ա՛յն ատեն միայն կատարելութեան, ճշմարիտ զարգացման կրնայ հասնիլ, երբ լաւ կ'ուսմանայ ներա մտքին ու սրբութիւն մէջ եռմարիս ամուսնի ու մարդ ըլլալու բնական նպատակէսը։ այս առանձին է որ պիտի կրնայ ինքնազարգացման մէջ պատրաստել ինքզինքը բուսնդ-դակապէ՝ այդ սուրբ ու նուիրական նպատակին։ Անտարակոյս այդպիսին է որ պիտի կրնայ իր ամէն բնական արտամղութիւնները իրենց բուն նպատակին ծառայեցնելով՝ կեանքի պայքարին մէջ յաղթի, ընտանեկան որբան մը, միջավայր մը պատրաստել, երջանիկ ընելու համար իրենները եւ երջանիկ ըլլալ անոնց երջանկութեանը մէջ։

Իզմիր Գ. Տ. Մ.

ՏԻԵԶԱՏԱԿԻՊ ՋՈՂԵՐ

(ԻՐԱԿԱՆ ԵՊԱՆԴԻՒ)

Բ... քաղաքին մէկ կողմը, բարձրահարկ դատարանի մը վրայ, չինուած է այժմ ազգ. վարժարանը։ Քաղաք մը-նողի մը համար ամէնէն աչքի զարնող չէնքն է ան։ Լայնանիստ, հակայ, իրապէս պատուաբեր հաստատութիւն մը տեղին հայ համայնքին, — հանդատօրէն բազմած բարձունքին վրայ՝ իր պատուանդանէն վար թողելով ծովը, կապուտակ ալիքներու վէճերուն հետ։ Իր քարաշէն պատերուն մէջտեղ կէսկիտուած գեղեցիկ, խոյզր պատուհաններով, իր վայելչուն ու ճաշակաւոր չինութիւնով եւ օդասուն դիրքով, յարմարագոյն դպրոց մը վերջապէս, զոր յաջողած են կանգնել տեղացիք, գովելի ձեռներէցութիւնով։

Բայց այդ չէնքը, որ հիմա իր դոյութեան համար արդար իրաւունք մը ունի, ամբողջ պատմութիւն մը ունի։ Պատմութիւնը այն հայ տիկնոջ, որ մեծագոյն սատարներէն մէկը եղած է ժամանակին՝ անոր չինութեան գործին մէջ։ Միաքա կու գայ անմիջապէս ա՛յն առարկութիւնը թէ կիներ բան մը չի կրնար ընել իմացական գործերու տեսակէտով։ Տիկին Ագապի, իր անձին օրինակովը կ'ապացուցանէ թէ հայ կիներ կարծուածին չափ անկարող չէ՛ երբեք, եւ, իր կարողութեան սահմանին մէջ չա՛տ օգտակարութիւններ կրնայ ունենալ՝ եթէ ուզէ։ Այս տեսակին դպրոցի չինութեան գործին մէջ, ամէնէն նշանակելի նուիրաբերութիւնը առաջ բերած է կանանց Դպրոցասէր ընկերութիւնը՝ որուն գործօն մէկ անդամուհին էր տիկին Ագապի։ Մա՛թէեւ բարձրագոյն ուսում չստացած որ եւ է վարժարանի մէջ, սակայն ինքնօգնութեան չնորհիւ զարգացած ըլլալով, գիտէր ուսման եւ դաստիարակութեան անհրաժեշտօրէն չնչիլ դերը ժողովուրդներու քաղաքակրթութեան ճամբուն մէջ։ Իր այս ճշմարիտ համոզումով առաջնորդուած, ջերմագին փափաքով կ'ուզեր կրթական մակարդակին բարձրացման, եւ իրբեւ առոր կարեւորագոյն մէկ մասը՝ քաղաքը օժտելու լաւ վարժարանով մը։ Սկիզբէն ի վեր միւնոյն յամառ աշխատողը մնաց կրթական գործին համար։ Եւ եթէ, ուսման եւ կրթութեան հանդէպ իր ունեցած սրտագին բաղձանքովը չհասաւ տեսնել իր զաւակները, —որոնց, ամէնէն առաջ, կրթութեանը համար, հոգածու գտնուած էր իր կենդանութեանը ժամանակ, — կրթուած, դաստիարակուած եւ հասու մտքի տէր, հանրութեան օգտակար անհատներ, այդ դժբաղդութեան պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ բախտի քմայքներուն, որով վաղանցօրէն գերեզման մտաւ խնդձ կինը, զո՛ն երթալով ամուսնական անհամաձայնութիւններու։

* * *

Տիպար հայ աղջիկ մըն էր Ագապի, բնատոմիկ յատկութիւններուն միացնելով առած նախնական կրթութեան չնորհները։ Բարձրահասակ, բարեձեւ, վայելուչ, չքեղ մարմին ու հիանալի դիմագիծեր ունէր։ Սանտրին լարդարանքին դժուարութեամբ հնազանդող վարսերուն զիկզակումը, որ գլխուն ետեւի կողմէն փունջով մը կը վերջանար դեպ ի վար, կռնակին վրայ, սքանչելի պակը կը յօրինէր իր դէմքի գեղեցկութեան, զոր կը թաղմատակէին իր վառուռուն աչքերու՝ երկու սիրուն կլոբակներուն, անուշաբոյր, դլխիոլ նայուածքը եւ իր Ցիսորակ երեսներուն վրայ դէպի ծնօտը ասոիճանաբար մարմրող, հատնող կարմրուկ այտերը։

Կրթութիւնը զարգացուցած էր անոր մէջ ա՛յն ընդհանուր առաքինութիւնները՝ որոնց սերմերը ի բնէ ունէր արդէն։ Դաստիարակութիւնը կոկեր, յղկեր, եւ գեղակերպեր է զանոնք։ Ցատկանշական համեստութիւն, բարութիւն, անձնուիրութիւն, յառաջդիմական ձգտում, ահա ինչ որ կը բնորոշէին զինքը։ Տատնրութիւնը տարեկան օրիորդ մը՝ որ տիպար մայր մը, ընտանիքի տիպար կողմակերպող մը ըլլալու ամէն ընդունակութիւն եւ կարողութիւն ի հանդէս կը բերէր իր դեռահասարիքին մէջն իսկ։

Եւ սակայն ճակատագրական դժբախտութիւնով մը, ինք, որ կոչուած էր երջանկութեամբ մը մեղացնելու ապագայ ամուսնի մը կեանքի դառնութիւնը, ինկաւ այնպիսի ամուսնի մը ձեռքը, որուն համար չէր որ ստեղծուած էր ինք։ Բախտին տարօրինակ մէկ քմայքովը՝ զինքը չնակցող, իրեն սիրոյն եւ անձնուիրութեանը բոլորովին անարժան էրիկ մը վիճակեցաւ իրեն։ Միջակարգ դասակարգին պատկանող բարեկեցիկ արհեստաւոր մըն էր կարապետ աղբար, 24—25 տարեկան ոգէտ երիտասարդ մը՝ որ իր արհեստի պահանջումներէն զատ, աշխարհային իրերու եւ մարդերու ընթացքին անգիտակ, առանց ըմբռնած ըլլալու ամուսնութեան իտէալականութիւնը, որու քով պէտք է որ նեսմանայ ամուսնական յարակից ֆիզիքական գոհացումի ըմբռնումը։ Ամուսնանալու՝ եւ եթէ՝ լոկ նուիրագործուած սովորութեան մը գործադրութեան մարմնէն բանուած։ Կրթութենէ, ուսում եւ դաստիարակութենէ բան մը չէ՛ր հասկար թէեւ, այլ, միթիքօրէն եւ կուրաբար կրցեր էր գնահատել Ագապի ֆիզիքական եւ բարոյական կրկին գեղեցկութիւնները։

Արման այնպիսի յուզումով մը ըսաւ այս խօսքերը որ իշխանուհին զարմանք զգաց։ Իր յատակ ու թափանցող նայուածքը սեւեռեց կոմսին վրայ։ Վայելուչ, նուրբ ու խրօխտ դաւ զայն, անթերի՝ իր ձեւերուն մէջ, շատ հրապուրիչ՝ իր գորշ աչքերով, որոնք եզերուած էին երկայն արտեւանունքներով, յանկուցիչ՝ իր գանգաւոր սեւ մազերով եւ երկար խարտեաշ պեխերով։ Արման բնաւ չէր նմաներ իր շուրջը ամէն օր տեսած մարդոցմէ եւ ոչ մէկուն։ Ցեղակոչ ներմութիւն մը սեղմեց կոկորդը։ Քաղցր եւ հաճելի խօսքեր ընելու պէտքը զգաց։ Զուարթութիւն մը պատած էր զինքը։ Ու մտովի հարցուց. ի՞նչ ունիմ, ի՞նչ մասնաւոր բան այսքան կը վրդովէ զիս։

Կոմսը, շատ պարզօրէն, գրեթէ ցած ձայնով կը խօսէր Վիէննա ժամանելուն, մեծ քաղաքին մէջ առանձին մնալուն եւ իշխանուհիին կողմէ չնորհուած կերպով ընդունուելուն վրայ, որ այնքան բերկրութիւն կը պատճառէր իրեն։ Առանց դանդաղելու, մանկամարդ իշխանուհին մտիկ կ'ընէր. կարծես չէր յագենար առնոր ձայնին երաժշտութեամբ։ Ալ եւս չէր դիտեր Արմանը, վախնալով որ անոր աչքերը կը պարեն, ուր արցունքներ կը լեցուէին առանց պատճառի։ Կոմսը խօսեցաւ իր ընտանիքին վրայ, որուն միակ զաւակն էր. ուեւլցուց թէ մայրը վիշտով համակուած էր իր մեկնումին վրայ։ Երբ իր մօրաքոյրներէն մէկուն անունը կուտար, իշխանուհին երկար հարցումներ ուղղեց կոմսին, ի վեր հանելով խնամութիւն մը ընդ սէջ Ամենքսէ եւ Շըվարցպուրկ ընտանիքներուն։ Ուրախութեամբ թաժաւուն դէմքով մը, իբր թէ իրեն աւելի մօտ զգար կոմսը, յարեց իշխանուհին.

—Ուրեմն դուք իմ ամուսնիս մէկ փոքր քուրեղնը կ'ըլլաք։

—Իբր խնամութեան կապ՝ սակայն կրնայ վիճելի ըլլալ, բայց իբր բարեկամութեան կապ՝ անեղծանելի է, պատասխանեց կոմսը ժպտալով։

(Շարունակելի)

—Իշխանուհի, լոկ պատշաճութեան համար է որ այդ ընթացքին հետեւեցայ։ Զուլեցի ձեր մտերմութեան վրայ խոյանալ մէկէն ի մէկ։ Ցաւացայ որ աւելի կը յառաջանամ՝ վերապահումով քան թէ չափազանց փութկոտութիւն ցոյց տալով։ Աւասիկ իմ ընթացքիս գաղտնիքը։ Պէտք է խոստովանիլ որ բաւական դիւանագիտական է այս վարմունքս։

—Կը տեսնեմ որ կատարեալ օժանդակ մըն էք ձեր դեսպանին, ըսաւ դուարթօրէն։ Բայց ձեր խորամանկութիւնները պահեցէք ձեր ասպարէզին համար, եւ մեզ՝ վիէննացիներուս հետ բոլորովին անկեղծօրէն վարուեցէք... Քիչ մը գերման ենք մենք, հետեւաբար պարզ ու միամիտ... Երբ ձեզի՛նիս կ'երկարենք մէկու մը, ապա ետ քաշելու թաքուն մտածումով չէ... Սա ալ իրաւ է որ ամէն մարդու չենք երկարեր մեր ձեռքը։

—Ձեր ըրած չնորհը շատ թանկագին է, ու ես շատ զգածուած եմ այդ պատճառաւ։

ԱՐԵՒԻՆԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (18)

Ժ Օ Ր Ժ Օ Ն Է

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Բ.

Երկարօրէն չխոկաց ու զայն վերագրեց իր անձնական հմայքին, եւրիսասարդութեան հրապոյրին, խորհրդաւոր յարմարութեան մը անդիմադրելի մղումին։ Ուզեց հաւատալ որ Վիւնատի մարքիզը գովեստով խօսած էր իր վրայ, իշխանուհիէն խնդրելով որ Վիէննայի մէջ կորսուած նորեկ կոյսերէ մը առջեւ բանայ իր սրահին դուռը։ Ենթադրեց որ կարեկից հաճոյակատարութեան մը առարկայ դարձած էր եւ ոչ թէ մասնաւոր հմակութեան մը։

Իշխանուհիին օթեակը ներկայանալու գաղափարը յուզում պատճառած էր Արմանի։ Նմանօրինակ վրդովում մը չէր ունեցած բնաւ։ Իր ընելիքին ու ինչպէս ներս մտնելուն վրայ կը խորհէր։ Առաջին անգամն էր որ ինքզինքը բռնադատելու հարկին մէջ կը զգար կոմսը։ Զարմացկոտ ու դժգոհ երեւոյթ մը առաւ։ Բայց իշխանուհին միայն մտմտուք կը պատճառէր իրեն։ Մտովի հարցուց թէ իր երեւումը ինչ ազդեցութիւն պիտի գործէր գեղանի Ուարտանի վրայ։ Այդ մասին ո եւ է մտատանջութիւն չէր զգար։ Մարքիզին կողմէ անոր նկատմամբ ըսուածներէն յետոյ, բանի տեղ չէր դներ դայն։

Իր շուրջը կատարուած մեծ շարժում մը կասեցուց իր խորհրդածութիւնները։ Վարագոյրն էր որ կը փակուէր։ Արման բնաւ մտիկ չէր ըրած այդ արարուածին։ Ոտքի ելաւ, դէպի նրբանցք ուղղուեցաւ, ու բաղմութիւնը ճեղքելով հասաւ իշխանուհիին օթեակը։ Ներս մտած ատեն հաղարապետ Ուարտանի հանդիպեցաւ, որ դուրս կ'ելլէր։ Այս վերջինը շարժում մը ըրաւ, կանգ առնելու եւ օթեակին մէջ մնալու համար, բայց տիկին Շեվարցպուրկ գուշակեց անոր մտադրութիւնը եւ դերմաներէն լեզուով ըսաւ. «Շուտ գացէք, ընդհուպ կրնաք դառնալ։» Շատ դժկամակ երեւոյթ մը առաւ հաղարապետը, սակայն հնազանդեցաւ։ Մինչ Արման ոտքի վրայ կեցած էր անտարբեր, իշխանուհին աթոռ մը ցոյց տուաւ իր քով, օթեակին յառաջամասին մէջ, ու շնորհալիօրէն ըսաւ.

—Երկչո՞տ թէ անտարբեր էք, կոմս։ Այս շաբթուայ առաջին օրերուն մէջ ձեզի սպասեցի։ Ինչո՞ւ համար տեսնելու չեկաք զիս։

Կոմսը ժպտեցաւ, ու այս անկեղծ սկզբնաւորութեան վրայ իր տարբին մէջ դնելով ինքզինքը, պատասխանեց.

Այն առանձները,—ասկից մօտաւորապէս 30 տարի առաջ,—գաւառներու մէջ ըստ-ուարօրէն կը տիրէին նախապաշարումներ, որոնք հիմակ բաղդատաբար նուազած են։ Մնողքները լիակոչ իրաւունքը տուած էին ինքզինքնին իրենց զաւակներու ամուսնական խնդիրներուն մէջ, եւ զաւակներ ալ տակաւին հնազանդ վերաբերում ունէին իրենց ծնողներու ընտրութեան, ճաշակի եւ ուրիշ պարագաներու հանդէպ։ Կարապետի ծնողքը, Աստուծոյ հրամանով, Ագապիի ձեռքը խնդրեր էին անոր ծնողքէն՝ խնամիութիւն հաստատելու համար։ Ագապիի հայրն ու մայրն ալ ոգեւոր, պարզուկ, չատ բարկը հաւատ չդիտցող միամիտներ՝ Կարապետի նիւթական կացութենէն, մանաւանդ անոր խելօք ընթացքէն հրապուրուած, փութացեր էին հաւանիլ այս առաջարկին։ Ագապիի խրատներէն վերագրելով։ Դեռ հիմա կան ծերեղբներ, որոնք իրենց զաւակներուն ամուսնութեան ժամանակ փեսացուին կամ հարսնցուին մտաւորական եւ հոգեկան վիճակը նկատի չեն առներ։ Ինչո՞ւ մեղադրել Ագապիի կամ Կարապետի ծնողքը, որն առեն՝ երբ կը հաւանին զարքը գացած աղջիկ մը ոգեւոր՝ բայց բարեկեցիկ երիտասարդի մը հետ նշանելու։ Շատ չատ, եթէ անպատեհ մեղադրութիւն մը կայ՝ ան ալ Ագապիին կը պատկանի, իր համակերպութեանը համար։ Բայց նէ, որչափ ալ ուսեալ, զարգացած ալ հասնիս ու խոհեմ աղջիկ մը ըլլար, իր ծնողքներուն որոշումը չուզեց բեկանել եւ ընդվզիլ, ու, կերպով մը, իր բախտին տալով այս կարգադրութեան իրաւունքը, ընդունեց սրտանց Կարապետի ձեռքը՝ անոր ոգեւորութեան թերութիւնը՝ անոր ոգեւ–անձնուէր սիրոյն մէջ պարփակել կարծելով։ Ու այս համակերպութիւնը, ամէն բանէ աւելի, իր նամուսն հնազանդութիւնը կ՚ամրացնէ։ Ընդունուած պայմանագրական սովորութիւններու համաձայն կատարուեցաւ իրենց նշանաւորութիւնը, եւ երկու ընտանիքներուն մէջ սկսաւ խնամական ցանկալի յարաբերութիւնները։

ԳԱԳԻԿ ՕՁԱՆԵԱՆ

Շ. Գարահիսար
(Շար.)

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիոյ թագաւորին ուղեւորութիւնը.—Էյնեա թագուհին.—Ընդունելութեան ծրագիրը։

Բարիզ, 15 սեպտ.—Իտալիոյ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին Ֆրանսա ուղեւորելու թուականը պաշտօնապէս որոշուած է։ Իտալիոյ վեհապետը հոկտ. 14ին Բարիզ պիտի ժամանէ, չորս օր պիտի մնայ, մեկնումը հոկտ. 18ին տեղի պիտի ունենայ։ Մինչեւ հիմա անորոշ խնդիր մը ալ որոշուեցաւ՝ այն է թէ Էլենա թագուհին ալ իր ամուսնոյն հետ Ֆրանսա պիտի այցելէ։ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Մորին, դեր-ծովական ալ թագաւորին հետ պիտի գտնուի։ Հոմանէն կը հեռագրեն թէ Մորին դեր-ծովական ալ հոկտ. 13ի առտուն Ռաքքոնիգի պիտի երթայ՝ թագաւորին մօտ, սակայն անկէ առաջ վեհապետին հետ խորհրդակցութիւններ պիտի ունենայ՝ ուղեւորութեան վերաբերեալ կարգ մը երկրորդական պարագաներու մասին որոշում տալու համար։

—Քանի մը լրագիրներ կը ծանուցանեն թէ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին Բարիզ այցելելուն առթիւ իտալական նաւատորմիղի մը ֆրանսական նաւատորմիղի մը մէջ պիտի խարսխէ։ Իտալիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ ոչ-պաշտօնապէս տեղեկութիւն առնուեր է թէ Ռ. Լուպէի Հոմ ուղեւորուելու առթիւ ֆրանսական նաւաբաժին մը նաւարոյի պիտի երթայ, այդ կերպով փոխարինելու այն այցելութիւնը զոր իտալական նաւաբաժինը Ալժէրիա երթալով կատարեց Պ. Լուպէի ուղեւորութեանը միջոցին։

—Աւարիկ ընդհանուր գիծերը Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին եւ Էլենա թագուհիին Բարիզ այցելելու ծրագրին, որ պաշտօնապէս որոշուած է.—Իտալիոյ թագաւորը ու թագուհին հոկտ. 10ի չորեքշաբթի օրը կէս օրէն ետքը Ռուա–ը Գալոնների կայարանը պիտի ժամանեն, ուր պիտի ընդունուին Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահին եւ նախարարներուն կողմէ։ Իրիկունը մեծ հացկերոյթ մը պիտի տրուի Էլիզէի պալատան մէջ։ Հետեւեալ օրը՝ հինգշաբթի Իտալիոյ թագաւորը ու թագուհին եւ Պ. Լուպէ Վէրսայլ պիտի երթան։ Հոն սեղան մը պիտի տրուի։ պալատը ու դրասանը այցելելէ ետքը Բարիզ պիտի դառնան կառքով։ Իրիկուան՝ հանդիսական ներկայացում պիտի տրուի Օպէրայի թատրոնին մէջ։ Ուրբաթ օրը Բարիզը պիտի այցելեն եւ պաշտօնական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին քաղաքապետութեան պաշտօնարանին մէջ։ ապա փողերանոցը այցելելով հոն Իտալիոյ թագաւորին պիտի յանձնուի անոր այցելութեան յիշատակին համար մասնաւորաբար պատրաստուած չքագրամը։ Իրիկունը արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը հացկերոյթ մը պիտի տայ Պ. Լուպէի ի պատիւ։ Շաբաթ օրը Հանրապետութեան նախագահը որսորդութիւն մը պիտի կազմակերպէ Իտալիոյ թագաւորին ի պատիւ՝ Ռամպույէի մէջ։ Կիրակի օրը մեծ զօրահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ եւ յետոյ հացկերոյթ Էլիզէի պալատան մէջ։

Այն իրիկունը Իտալիոյ թագաւորը եւ թագուհին Բարիզէն պիտի մեկնին Էնվալիտներու կայարանէն։

ԱՆԳԼԻԱ

Նախարարութիւնը.—Նախարարաց գումարումը.—Պ. Չեմպրլէնի խղճմտանութիւնը.—Խորհրդակցութիւն առանց արդիւնքի։

Լոնտոն, 14 սեպտ.—Այս իրիկուն ժամ 3էն 6 նախարարաց խորհուրդ մը գումարուեցաւ արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ։ Այդ գումարումը չատ կարեւոր էր, քանի որ խորհրդակցութեանց առարկան կը կազմէր Պ. Չեմպրլէնի ծրագիրներուն խնդիրը։ Այդ գումարումին մէջ, որ երեք ժամ տեւեց, նախարարները չկրցան համաձայնութիւն մը գոյացնել, որով վիճաբանութեանց շարունակութիւնը վաղուան յետաձգուեցաւ։ Տիլլի Թիկէրատ այս առտու ծանոյց թէ ելմտական նախարար Պ. Ռիչի եւ ուրիշ երկու նախարարներ որոնք հակառակ են Պ. Չեմպրլէնի ծրագիրներուն, պիտի հրաժարին։ Այդ լուրը մեծ հետաքրքրութիւն առաջ բերած ըլլալով, արտաքին գործոց պաշտօնարանին առջեւ մեծ բազմութիւն մը հաւաքուած էր։ Նախարարաց խորհուրդը կէս օրին պիտի կայտարուէր, բայց Պ. Չեմպրլէն Պիրմինկէմէն կառախումբին հասած չըլլալով, երեք ժամ յետաձգուեցաւ։ Երբ Պ. Չեմպրլէն առեւտրական նախարար Պ. Կէրոլտ Պալֆուրի հետ, արտաքին գործոց պաշտօնարանը կը ժամանէր, քանի մը գործաւորներ որոնք ներքին գործոց պաշտօնարանին նոր շէնքին վրայ կ՚աշխատին, յարգանքի պակասութեան մէջ գտնուեցան։ Պ. Չեմպրլէն մեծ տխրութիւն ցոյց տուաւ։ Առեւտրական նախարարը գործաւորներուն կողմը դարձաւ, որոնք իրենց ընթացքը կը շարունակէին։ Երկու նախարարները լուռ կեցան եւ չլսելու զարկին։

Նախարարաց խորհուրդին գումարումին վրայ որ եւ է ղեկոյց չեղաւ լրագիրներուն, միայն ծանուցուեցաւ թէ գումարումը վաղուան յետաձգուած է։ Այդ իրողութենէն սա կը հեւուցուի թէ նախարարները դեռ չեն կրցած համաձայնիլ, թէեւ հեռագրական գործակալութիւնն մը ատոր հակառակը կը ծանուցանէ այս իրիկուն, յայտարարելով որ Պ. Չեմպրլէնի ծրագիրները արքայական յանձնաժողովի մը պիտի յղուին, ինչ որ կը նշանակէ այդ ծրագիրներու մէկ կողմ թողուելը եւ Պ. Չեմպրլէնի պարտութիւնը։ Թէպէտ որ միւս այս կարգի պարագաներու մէջ առաջին տեղեկութիւնն առնողն է նախարարաց խորհուրդին գումարմանը վրայ, իր վաղուան խմբագրականին մէջ բան մը պիտի չըսէ այդ գումարման մասին։ Ակէ կը հեւուցի թէ վերոյիշեալ Գործակալութեան տուած լուրը կանխաւա է։

ՎԻԼՀԵԼՄ Բ.Ի ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանց Եոսեֆ կայսեր հետ տեսակցելէ առաջ.—Որսորդութիւն.—Վիլհելմ Բ.ի հագուստները։

Բարիզ, 15 սեպտ.—Վիէննական լրագիր մը կ՚ըսէ թէ Հոֆբուրկի պալատը ուխտարի կայսրերուն ընդունելութեան տաքը եղած է։ Հազիւ թէ Անգլիոյ թագաւորը հեռացած է Վիէննայէն, Գերմանիոյ կայսեր ժամանումը կը ծանուցուի, որուն մեկնելէն անմիջապէս ետքը Ռուսիոյ կայսրը հոն պիտի հասնի։ Վիլհելմ Բ. որ շաբաթ օրը Մարղէպուրկէն ճամբայ ելած էր, կիրակի առտու Աւստրիա ցատքը ելաւ։ Վիէննայէն անպաշտօն կերպով անցաւ եւ իսկոյն Պլէեզ գնաց, Հունգարիա, ուր ներկայ գտնուեցաւ Ֆրէէրիքի մեծ դուքսին կողմէ ի պատիւ իրեն կազմակերպուած մեծ որսորդութեանց։ Այդ որսորդութիւններուն առաջինը, որ երեկ կատարուեցաւ, բաւական չքեղ էր. բայց օրը այնքան ցուրտ էր որ Վիլհելմ կայսրը պարտաւորուեցաւ գործածել կապոյտ աղուէսի մորթէ չինուած իր ձեռնամուշակը։ Գերմանիոյ կայսրը, որորդութեան համար ալ երեք տեսակ հագուստ կը գործածէ։ Առտուն մէկին հետ կայ կապոյտ աղուէսի մորթէ ձեռնամուշակ մը՝ որ մէջքէն վեր կախուած է ուսին վրայէն անցած ոսկեզօծ ժապաւէնով մը։ Օրը երբ ցուրտ ըլլայ, կայսրը ձեռքը կը պահէ այդ ձեռնամուշակին մէջ։ ապասաւոր մը կը կրէ հրացանը։ Այդ ձեռնամուշակին պարագան ցոյց կու տայ թէ Հունգարիոյ մէջ այս միջոցիս սաստիկ ցուրտ կ՚ընէ։

ՌՈՒՍԻԱ

Լամսդորֆի կոմսը.—Շնորհաւորութեան զրոյցներ.—Մօտայուս հրաժարականը։

Լոնտոն, 14 սեպտ.—Տիլլի Թիկէրատի Պետերսպուրգի ոստոյգ աղբիւրէ առնելով կը ծանուցնէ թէ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամսդորֆի կոմսը ալ եւս Նիքոլա կայսեր վստահութիւնը չի վայելեր եւ թէ հաւանական է որ քիչ ատենէն հրաժարի։ Նոյն թղթակիցը կ՚իմանայ նաեւ թէ Լամսդորֆի կոմսին յաջորդը պիտի ըլլայ Պ. Թովալօքի, որ վերջերս Բրէնիանի ռուսական դեսպան անուանուեցաւ։ Անուշյա այս տեսակ ծանր լուր մը վերապահութեամբ պէտք է ընդունիլ։

ՄԱԼԹԱ

Նոր կարգադրութիւն մը.—Կառավարական խորհուրդին մէջ.—Մալթացի հրեսիոխաններ։—Իտալիա։

Լա Վալեթ, 14 սեպտ.—Քանի մը օրէն Մալթայի խնդիրը նոր չրջանի մը մէջ պիտի մտնէ։ Մալթա պիտի հրաւիրուի իր երեսփոխանները ընտրել կառավարութեան խորհուրդին մէջ։ Այդ երեսփոխաններուն թիւը որ նախ տասերեք էր եւ յետոյ տասներկու եղաւ, հիմա ութի զեղչուեցաւ, այսինքն Անգլիոյ կառավարութեան կողմէ անուանուած անդամներէն քիչ։ Մալթայի ազգային կուսակցութեան կողմէ նշանակուած ութ ընտրելիներն են Պ. Պ. Բուլիչիսս, Սամմութ, Ածծոբարի, Պոնիիի, Կաչիա, Զամմիտ, Էէթինկէր, Միքալով եւ տոքդ. Միդծի։ Ատոնց պիտի կոչուի հանրաւիլայս վերջինը։ Այդ ընտրելիներուն յաջողութիւնը կասկածելի չերեւար։ Մալթայի ազգային կուսակցութիւնը անոր նշանակութիւնը չնչտելու համար, բողոք մը խմբագրած է՝ զոր իր երեսփոխանները կուսակալին պիտի ներկայացնեն իրենց ընտրութեան հետեւեալ օրը։ Մալթայի ներկայ քաղաքական տագնապին արդիւնքը եղաւ եւ այնպէս ալ պիտի ըլլար, աւելի մտրցնել Մալթան Իտալիոյ մրցնող բարոյական կապերը։ Օգոս. 30ին Լա Վալեթ երաժշտական ընկերութիւնը Սիրակուսա գացած ըլլալով, մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ հոն։ Շորջակայ քաղաքի մը, Նոթօ, ներկայացուցիչները ուղերձ մը կարդալով, յայտարարեցին նոյնիսկ երեսներեսութեան թէ կը մաղթեն որ Տանթէի լեզուն բնաւ չմոռնի Մալթայի մէջ։

ՀՈՂԱՆՏԱ

Խորհրդարանին բացումը.—Դահանաւորը.—Երկրին կացութիւնը.—Նոր ծրագիրներ.—Վիլհելմինա թագուհին։

Լա Հէյ, 15 սեպտ.—Խորհրդարանին բացման առնն կարդացուած դահանաւորը կը յայտարարէ թէ օտար տէրութեանց հետ Հոլանտայի յարաբերութիւնները բարեկամական են։ Նաւատորմիղ ու բանակը լաւ կատարած են իրենց պաշտօնը։ ցոյց տալով թէ երկիրը կրնար վստահ ըլլալ անոնց զօրութեանը վրայ։ Դահանաւորը կը յարէ թէ երկրին հասոյթները ու բարգաւառումը գոհացուցիչ վիճակի մէջ են եւ թէ կառավարութիւնը օրինական ամէն միջոցներով պիտի ջանայ գործաւորներու բարեկեցութեանը։ Դահանաւորը կ՚ըսէ նաեւ թէ Սումատրայի հիւսիսային կողմը հնոզհնակ կը խաղաղի։ Քիչ ատենէն զանազան ծրագիրներ պիտի ներկայացուին Խորհրդարանին՝ կիրակի հանգիստին, ձկնորսութեան արտօնելու դէմ ապահովագրութիւնը աւելի ընդարձակելու, ինչպէս նաեւ հիւանդութեան, աշխատութեան անկարող ըլլալու եւ ծերութեան պարագաներու համար։ Միանդամայն մաքսային սակագոյներ ու ներքին մաքսերու սակագոյցերը վերանայելու եւ կանոնաւորելու, զինուորական ու քաղաքային իշխանութեանց յարաբերութիւններու, բանակին թնդանօթները վերանորոգելու եւ Ճավայի մէջ երկրագործական վիճակը բարւոքելու մասին։

—Կ՚ըսուի թէ Վիլհէլմինա թագուհին ու ամուսինը մօտերս այցելութիւն պիտի տան Ռուսիոյ արքունիքին, բայց կրնայ ըլլալ որ այցելութիւնը դարնան յետաձգուի, քանի որ Նիքոլա կայսր Աւստրիա եւ Իտալիա պիտի ուղեւորի։

ՏՐԷՆՍՎԱԼԻ ՀԱՄԱԾՈՂՈՎԸ

Աղմկալից նիստ.—Խորհրդարանին դերապետնապետութիւնը.—Սամսոնիա։

Գիրիթ, 15 սեպտ.—Տրէնսվալի համաժողովին երեկուան աղմկալից նիստէն ետքը վերաքննութեան կուսակիցները բնաւ կասկած չունին այդ համաժողովին արդիւնքներուն նկատմամբ։ Պ. Գէրրթ Ֆրիվմանթ որ Որէնսլաի մէջ կը հրատարակուի, կ՚ըսէ.—«Ներկայ պարագաներուն մէջ ազգասէր անձնաւորներ պիտի տանին յաղթանակը։ Գալով Գերմանիոյ երեսփ. Ժողովին դերատեսութեան խնդրին, միաձայնութեամբ պիտի ընդունուի ատիկա, եթէ պաշտօնական որոշ այցելութիւնը տալու պարագան չէլայ։»

Տրէսցա.—Պոհպանողականները Թախանձագին կը խնդրեն Սաքսոնիոյ նախարարութենէն որ երբ հարկ ըլլայ ազգդու կերպով վարուի Տրէսցայի բնակերվարական համաժողովին նկատմամբ, եթէ անոր վիճաբանութիւնները երկրին համար աննպաստ կացութեան մը պատճառ ըլլան։ Դատ հաւանական չէ որ Սաքսոնիոյ նախարարութիւնը համակերպի ատոր, թէեւ երկրին օրէնքը թոյլ կու տայ խիստ միջոցներու դիմել, ինչ որ չկայ գերման միւս Պետութեանց մէջ։ Սաքսոնիոյ նախարարութիւնը որ մտադիր է երեսփոխանական վերջին ընտրութեանց առեն ընկերվարականներուն ձեռք բերած յաջողութիւններէն, մտադիր է, եւ զանազան զրոյցներու հակառակ, աւելի լայն չրջանակի մը մէջ բարեփոխել ընտրական ներկայ օրէնքը։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Գայթակղեցնող դէպք մը.—Հարիւր հազար ֆր. պակսած.—Բնութիւն մը։

Հռոմ, 14 սեպտ.—Բրոքսանտայի անտուկին մէջ հարիւր հազար ֆր.ի գողութիւն մը երեւան հանուեցաւ։ Մէկ քանի վանականներ, որոնք 15,000 ֆր. աւանդ ձգած էին նոյն անտուկը, չկրցան ետ առնել իրենց դրամները։ Բոլոր մատուցին եւ Պապը հրամայեց Տէլլա Վոլբէ կարտինալին որ քննութիւն մը կատարէ. ատոր արդիւնքը եղաւ ծանր անկանոնութեանց երեւան հանուիլը։ Տէլլա Վոլբէ կարտինալը որ բրոքսանտայի վերատեսուչն է, Պապին հետ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ այդ գործին վրայ։ Ցուսալի է որ բոլոր պաշտօնատներու մասին արմատական փոփոխութիւն մը ըլլայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Հիւսնիերի գործին առթիւ.—Նոր հրահանգ մը.—Ինչպէս պէտք է վարուիլ գինով զինուորներուն հետ։

Պերլին, 14 սեպտ.—Հիւսնէրի գայթակղական գործին պատճառաւ նոր հրահանգ մը տրուած է, որուն համաձայն պէտք է վարուիլ գինով զինուորներուն հետ։ Այդ հրահանգը կը պատուիրէ ենթասպաներու, ուղղակի յարաբերութեան մէջ չգտնուիլ գինով զինուորներուն հետ, որպէս զի այս վերջինները անհնազանդութեան արարքներու չդիմեն։ Նոյն իսկ կարելի եղածին չափ խոյս պէտք է տան անոնց հետ խօսակցելէ եւ ընկերներուն միջոցաւ ձերբակալել տալ զանոնք։ Զէնքերու գործածութիւնը գինով զինուոր մը հնազանդեցնելու համար, այն տեղն միայն թոյլատրելի է, երբ զինուորն ալ զէնքի կը դիմէ եւ ենթասպային կեանքը վտանգի կը մատնէ։ Ամէն պարագայի մէջ պէտք է բաւականանալ գինովը զինթափի ընելով, առանց դայն ըսպանելու։ Այս պատուէրին հակառակողները ենթասպայ ծանր պատասխանատուութեան տակ պիտի իյնայ եւ խստիւ պիտի պատժուի։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Խորհրդարանին ճնաուերջանը.—Օրինագիծ մը սեւամորթներուն դէմ։

Ուաշինկթըն, 14 սեպտ.—Խորհրդարանը արտակարգ նիստի հրաւիրելու ծրագիրը յետաձգուեցաւ։ Նոյեմբեր 9 ին գումարելու մտադրութիւն կայ։

—Մէմֆիսի (Թենէսի նահանգ) լրագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռէդմէգ հանրավարական ներկայացուցիչը Խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ օրինագիծ մը, եւ առնելու համար Հիմնական Օրէնքին մէջ գտնուած տասնըհինգերորդ բարեփոխումը, որպէս զի սեւամորթներուն հետ, որպէս զի այս վերջինները անհնազանդութեան արարքներու չդիմեն։ Նոյն իսկ կարելի եղածին չափ խոյս պէտք է տան անոնց հետ խօսակցելէ եւ ընկերներուն միջոցաւ ձերբակալել տալ զանոնք։ Զէնքերու գործածութիւնը գինով զինուոր մը հնազանդեցնելու համար, այն տեղն միայն թոյլատրելի է, երբ զինուորն ալ զէնքի կը դիմէ եւ ենթասպային կեանքը վտանգի կը մատնէ։ Ամէն պարագայի մէջ պէտք է բաւականանալ գինովը զինթափի ընելով, առանց դայն ըսպանելու։ Այս պատուէրին հակառակողները ենթասպայ ծանր պատասխանատուութեան տակ պիտի իյնայ եւ խստիւ պիտի պատժուի։

ԹԵՐՄԱՆԻԱ

Հիւսնիերի գործին առթիւ.—Նոր հրահանգ մը.—Ինչպէս պէտք է վարուիլ գինով զինուորներուն հետ։

Պերլին, 14 սեպտ.—Հիւսնէրի գայթակղական գործին պատճառաւ նոր հրահանգ մը տրուած է, որուն համաձայն պէտք է վարուիլ գինով զինուորներուն հետ։ Այդ հրահանգը կը պատուիրէ ենթասպաներու, ուղղակի յարաբերութեան մէջ չգտնուիլ գինով զինուորներուն հետ, որպէս զի այս վերջինները անհնազանդութեան արարքներու չդիմեն։ Նոյն իսկ կարելի եղածին չափ խոյս պէտք է տան անոնց հետ խօսակցելէ եւ ընկերներուն միջոցաւ ձերբակալել տալ զանոնք։ Զէնքերու գործածութիւնը գինով զինուոր մը հնազանդեցնելու համար, այն տեղն միայն թոյլատրելի է, երբ զինուորն ալ զէնքի կը դիմէ եւ ենթասպային կեանքը վտանգի կը մատնէ։ Ամէն պարագայի մէջ պէտք է բաւականանալ գինովը զինթափի ընելով, առանց դայն ըսպանելու։ Այս պատուէրին հակառակողները ենթասպայ ծանր պատասխանատուութեան տակ պիտի իյնայ եւ խստիւ պիտի պատժուի։

Ներքին Լուրեր

Սեղամարի արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երեկ Հափիսիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէս օրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Գերմանիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Ռուսիոյ դեսպանը, առաջին թարգմանը, նաւային կցորդը, ընտանիքը, պահականաւին հրամանատարը, ընտանիքը, հինգ հիւր տիկիններ, դեսպանատան քարտուղարներէն երկու հոգի, ապայ մը ու երեք տիկիններ, Անատոլիի երկաթուղիին տնօրէն Պ. Հիւկնէն ու գործակատար Քիրեաքու էֆ., Շուէյտ–Նորվէկիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Անգլիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը, պապական նուիրակի փոխանորդ մոնսէնէօր Պարկմանէրը, Մարիկեան դեսպանատան առաջին թարգմանը ու երեք հիւրեր եւ հելլենական դեսպանատան քարտուղարներէն մէկը ու երեսփ. ժողովին անդամներէն Պ. Տէլեմանի ընտանիքով։ Նաեւ դեսպանատուններէն յանձնարարուած քառասունի չափ օտարազգի հիւրեր որոնք հիւրանոցին առջեւի բարձրաւանդակին վրայ կեցած էին։ Ներկայներէն ոմանք ծանօթագիր էին պէտի մը ջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵՆՈՒՈՑՈՒՄ.—Եւրէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած ասոյնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպերշթայն եւ Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս եւ զատ զատ ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։ Յետոյ Սեւ Լերան արտաքին գործոց նախարար Պ. Վալքովիչ որ Կ. Պոլիս եկած է, վեհ.Սուլթանին կողմէ ընդունուեցաւ եւ Ն.Վեհափառութեան ներկայացուց Պ. Մաթանովիչը որ նոյն իշխանապետութեան Կ. Պոլսոյ դեսպանատան գործակատար կարգուած է։»

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ արտաքին գործոց նախարար Պ. Վալքովիչ ու Կ. Պոլսոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Մաթանովիչ, երէկ, կայս. Պալատն հիւրանոցէն դիտեցին Սէլամլըքի արարողութիւնը եւ սենեկապետ էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։ Յետոյ, ինչպէս կը ծանուցանէ Պալտանական Զեկոյցը, պատիւ ունեցան վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏԷԶԻ ՄԻԱՑՈՒՄԸ.—Իզմիրի մէջ կը կարդանք հետեւեալը.—«Օսմ. հանրային պարտքի միացումը, որ ելմտական կարեւոր գործողութիւն մըն է, մի միայն օսմ. հանրային պարտքի միացումը չի նշանակեր։ Արդարեւ տերութեան մը զանազան արժէքներու միացումը այն է թէ զանազան արժէք ու տակաւ ունեցող արժէթուղթերը միացուելով մէկ տեսակ արժէթուղթ հրապարակ կը հանուի։ Ելմտական այն կարեւոր գործողութիւնը, որուն կիրառումը մասին օսմ. կառավարութիւնը յաջողութիւն ձեռք բերաւ, թէ՝ օսմ. հանրային պարտքը կը միացնէ եւ թէ կը փոփոխէ։ Հետեւաբար հին արժէթուղթերը երբ փոխուին, անոնց տերերը պիտի ստանան կայս. Իրաւէով փոփոխուած ու միացուած նոր արժէթուղթերը։ Զանազան արժէթուղթ ունեցողներուն ձեռքը միեւնոյն արժէթուղթը պիտի գտնուի, որոնք միեւնոյն օգուտները պիտի վայելեն եւ գլխավորի մասին միեւնոյն գործողութեանց ենթակայ պիտի ըլլան։ Հարկային պարտքի միացման գործողութիւնը՝ օսմ. կառավարութիւնը՝ ուղղակի մասնակից պիտի ընէ Հանրային Պարտքի վարչութեան յանկացուած հասոյթներուն։ Երբ հասոյթները տակաւի ու գլխավորի համար պարզել։ Հազիւ թէ այս գործը աւարտած էր, երբ բուռն մրրիկ մը ծագեցաւ, ջախջախելով առագաստներն ու կայմերը։ Երկու նաւազներ եւ նաւուղիղն ալ քշուեցան ալիքներէն եւ ծովը ինկան։ Նաւազ մը եւ նաւաղին որդին բան մը չնշմարեցին, այնքան արագ տեղի ունեցած էր այդ աղէտը։ Երկու երիտասարդներուն ազաղակները անարձագանգ մնացած էին։ Կոհակները իրենց պատանքով ծածկած էին խեղճ նաւազներուն մարմինները։ Կէս գիշեր էր. նաւազ մը եւ նաւուղիղն օրդին առանձին կը զբաղուէին նաւուն վրայ, որ ալիքներուն խաղալիկ եղած էր։ Տարաբախտ նաւաբեկեալները նախ կարծած մնացին նաւուն կամրջակին, յետոյ ահաբեկեցան, տեսնելով էր ջուրը կը խուժէր նաւուն մէջ։ Յետոյ անձնապաշտպանութեան բնազդէն մղուած, գաղափար յղացան նաւուն շտեմարանի կափարիչներէն լաստափայտ մը կազմել։ Այդ վանդակաւոր եւ դիւրաբեկ լաստափայտին վրայ սպասեցին որ նախանամութիւնը օգնութիւն ղրկէր իրենց։ Այսպէս երկար ժամեր սպասեցին, երբ չաթաթ առաւ, ժամը վեցին ատենները, ծուխ մը երեւցաւ հորիզոնին վրայ։ Նաւաբեկեալները սկսան շարժել իրենց թաշկինակները։ Նաւ մը կը սկսէր մօտենալ եւ արդէն իսկ կը նշմարուէր։ Անգլիական էլլա նաւն էր որ կանոնաւորապէս կ՚երթեւեկէ Սաուէթմթրբի ու Շերպուրի միջեւ։ Էլլա նշմարած ըլլալով երկու նաւաբեկեալները, անոնց մօտեցաւ։ Նաւուղիղին տղան նաւակի մը միջոցաւ էլլա ելաւ, իսկ նաւազը չուանի մը շնորհիւ լոգենաւ բարձրացաւ։ Ամէն տեսակ խնամքներ տրուեցան խեղճ նաւաբեկեալներուն, որոնք հրաշքով ազատած էին ստոյգ մահուընէ մը։

Ներքին Լուրեր

ՍԵԼԱՄԼԸԲԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երեկ Հափիսիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէս օրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Գերմանիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Ռուսիոյ դեսպանը, առաջին թարգմանը, նաւային կցորդը, ընտանիքը, պահականաւին հրամանատարը, ընտանիքը, հինգ հիւր տիկիններ, դեսպանատան քարտուղարներէն երկու հոգի, ապայ մը եւ երեք տիկիններ, Անատոլիի երկաթուղիին տնօրէն Պ. Հիւկնէն ու գործակատար Քիրեաքու էֆ., Շուէյտ–Նորվէկիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Անգլիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը, պապական նուիրակի փոխանորդ մոնսէնէօր Պարկմանէրը, Մարիկեան դեսպանատան առաջին թարգմանը ու երեք հիւրեր եւ հելլենական դեսպանատան քարտուղարներէն մէկը եւ երեսփ. ժողովին անդամներէն Պ. Տէլեմանի ընտանիքով։ Նաեւ դեսպանատուններէն յանձնարարուած քառասունի չափ օտարազգի հիւրեր որոնք հիւրանոցին առջեւի բարձրաւանդակին վրայ կեցած էին։ Ներկայներէն ոմանք ծանօթագիր էին պէտի մը ջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵՆՈՒՈՑՈՒՄ.—Եւրէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած ասոյնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպերշթայն եւ Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս եւ զատ զատ ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։ Յետոյ Սեւ Լերան արտաքին գործոց նախարար Պ. Վալքովիչ որ Կ. Պոլիս եկած է, վեհ.Սուլթանին կողմէ ընդունուեցաւ եւ Ն.Վեհափառութեան ներկայացուց Պ. Մաթանովիչը որ նոյն իշխանապետութեան Կ. Պոլսոյ դեսպանատան գործակատար կարգուած է։»

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ արտաքին գործոց նախարար Պ. Վալքովիչ ու Կ. Պոլսոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Մաթանովիչ, երէկ, կայս. Պալատն հիւրանոցէն դիտեցին Սէլամլըքի արարողութիւնը եւ սենեկապետ էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։ Յետոյ, ինչպէս կը ծանուցանէ Պալտանական Զեկոյցը, պատիւ ունեցան վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏԷԶԻ ՄԻԱՑՈՒՄԸ.—Իզմիրի մէջ կը կարդանք հետեւեալը.—«Օսմ. հանրային պարտքի միացումը, որ ելմտական կարեւոր գործողութիւն մըն է, մի միայն օսմ. հանրային պարտքի միացումը չի նշանակեր։ Արդարեւ տերութեան մը զանազան արժէքներու միացումը այն է թէ զանազան արժէք ու տակաւ ունեցող արժէթուղթերը միացուելով մէկ տեսակ արժէթուղթ հրապարակ կը հանուի։ Ելմտական այն կարեւոր գործողութիւնը, որուն կիրառումը մասին օսմ. կառավարութիւնը յաջողութիւն ձեռք բերաւ, թէ՝ օսմ. հանրային պարտքը կը միացնէ եւ թէ կը փոփոխէ։ Հետեւաբար հին արժէթուղթերը երբ փոխուին, անոնց տերերը պիտի ստանան կայս. Իրաւէով փոփոխուած ու միացուած նոր արժէթուղթերը։ Զանազան արժէթուղթ ունեցողներուն ձեռքը միեւնոյն արժէթուղթը պիտի գտնուի, որոնք միեւնոյն օգուտները պիտի վայելեն եւ գլխավորի մասին միեւնոյն գործողութեանց ենթակայ պիտի ըլլան։ Հարկային պարտքի միացման գործողութիւնը՝ օսմ. կառավարութիւնը՝ ուղղակի մասնակից պիտի ընէ Հանրային Պարտքի վարչութեան յանկացուած հասոյթներուն։ Երբ հասոյթները տակաւի ու գլխավորի համար պէտք եղած 2,157,375 ոսկիէն աւելի ըլլան, յաւելեալ մասին հարիւրին 75ը օսմ. կառավարութեան պիտի պատկանի, մինչդեռ Հանրային Պարտքի վարչութեան հիմակուան հասոյթները դեռ ի

Պելկրատի օսմ. նախկին հիւպատոս Մաքսիմ էֆ., Ռոմպէյի օսմ. նախկին հիւպատոս Զիւհնի պէյ եւ հիւպատոսական դիւանի քարտուղարներէն Սաֆվէթ պէյ արտօնութիւն կը խնդրեն կ. Պոլսոյ մէջ հանրակառքեր (օմնիպիւս) բանեցնելու համար, կարգ մը պայմաններով՝ որոնց գլխաւորներն են.—Ընկերութիւնը օսմ. անանուն Ընկերութիւն մը ըլլայ։ Մեծնաշորհի պայմանաժամը 75 տարի։ Ընկերութիւնը օրինական ամէն տուրքերը պիտի տայ, եւ պիտի վայելէ նմանօրինակ ուրիշ Ընկերութիւններու իրաւունքները։ Իր զուտ հասոյթներուն 5%ը պիտի տայ երկրին բարեպատակ հաստատութիւններուն, եւ 1%ը քաղաքապետութեան՝ աղայատակներու պահպանութեան համար։ Ընկերութեան հաշիւները կայս. կառավարութեան կողմէ անուանուած գումիսերի մը հսկողութեան տակ պիտի ըլլան, անոր թոյլտը Ընկերութիւնը վճարելու պայմանով։ Զինուորականները՝ մինչեւ յինանպետի ատիճանը, եւ պետական վարժարանի աշակերտները 10 փր. պիտի վճարեն ամբողջ ուղեգծին համար, իսկ հասարակ ժողովուրդը՝ 20 փարա։ Հանրակառքի առաջին գիծը Պաղչէգաբուէն Թօքգաբա պիտի երթայ, Բ. Դրան, Սուլթան Մահմուտի դամբարանին, Սուլթան Պայազիտի, Ագսէրայի եւ Եիւքսք Գալաբրըմի ճամբով։ Երկրորդ գիծը պիտի երթայ Սուլթան Պայազիտէն Շահզատէ Պաչի եւ Սուլթան Մէհմէտի պղտզատայէն Էյիրնէ Գաբու։ Երրորդ գիծը Ազաչ Գաբուէն պիտի երկարի Գարաքէօյ, Թօքանէ եւ Օրթաքէօյ, յառաջիկային մինչեւ Պէպէք երկարելու պայմանաւ։ Չորրորդ գիծը Բեբա Թիւնէլի հրապարակէն պիտի երկարի մինչեւ Շիշլի՝ Մեծ Փողոցէն եւ Թաքսիմէն, մէջտեղը ալ ունենալով Ֆերիքէօյէն Թաքավլա։ Հինգերորդ գիծը Ուն Գարանէն պիտի երկարի մինչեւ Պաղչէ Գաբու, ի հարկէն մէջտեղը ալ երկարելով մինչեւ Էյուպ։ Ընկերութեան պաշտօնեաները օսմ. հպատակ պիտի ըլլան, բացի մասնագէտ պաշտօնեաներէ. որոնք կրնան օտարազգի հպատակ ըլլալ։ Եթէ երբեք Ընկերութեան հասոյթները չբաւեն ծախքերուն եւ Ընկերութիւնը լուծուի, իր շարժուն ու անշարժ գոյքերը պիտի չգրաւուին Պետութենէն, այլ Ընկերութեան պիտի մնան։ Ասոր համար հինգ տարի պայմանաժամ որոշուած է։ Ընկերութեան 75 տարուան պայմանաժամը լրանալուն, բոլոր գոյքերը Պետութեան պիտի անցնին։ Կառքերը անասուններու կողմէ պիտի քաշուին, բայց ի հարկին, կայս. կառավարութեան արտօնութեամբ, Ընկերութիւնը պիտի կրնայ եւլեկտրականութիւն ալ գործածել իբրեւ շարժիչ ոյժ։

ՆԵՂՈՍԻ ՑՈՐԴՈՒՄԸ.—Աղեքսանդրիայէն առնուած լուրերու նայելով Նեղոսի յորդումը վրդովում կը պատճառէ, վասն զի ջուրերու բարձրացումը եթէ հիմակուան վիճակին մէջ շարունակէ, կրնայ ըլլալ որ չատ մը վնասներու պատճառ ըլլայ։ Հիմակընէ թնամներ ուրուած են։ Պէյի Վասիի մէջ ջուրերը դղրդած են երկաթուղիի կամուրջը։ Իպրահիմիէ ջրանցքին մէջ թումբ մը վնասուեր է։ Շատ տեղեր ողողուած են, մանաւանդ մշակուած արտեր։

ՀԱՄՊՈՒՐԿԻ հելլենական հիւպատոս Պ. Լէյմանի հինգ հազար ֆր. նուէրներ է Բամէլիի կարօտեալներուն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ արտաքին գործոց Նախարարութեան առաջին քարտուղար Պ. Զօքով Լոնտոնի պուլկարական գործակատար կարգուեցաւ։ Անգլիոյ կառավարութիւնը հաւանութիւն յայտնեց այդ անուանումին։

—Վիէննայի պուլկարական նախորդ գործակատար տոքտ. Մինչեվիչ Հռոմի գործակատար կարգուեցաւ։

ՕՏԵՍԱՑԷՆ առջի օրը Կ. Պոլիս բերուեցան վաթսուն ձիեր, որ մէկ մասը կը կազմեն օսմ. բանակին համար Ռուսիա եղած յանձնարարութեան։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ջրամբարներէն բերուելիք ջուրերու կանոնաւոր հոսելուն հսկողութիւնը եւայլն յանձնուեցաւ այն յանձնաժողովին որ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խորհրդական Նէֆիպ Մէլհամէ էֆ.ի նախագահութեամբ կազմուած է՝ Բեպրտխանէի հովիտէն բերուած ջուրերուն համար։

ԱՇՕՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.—Սեւ Լերան արտաքին գործոց նախարար Պ. Վուքովիչ եւ դեսպանատան դրագրատար Պ. Մաթանովիչ, երէկ, Ֆէնէր երթալով, այցելութիւն տուին Ցունաց Ս. Պարիրքարին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿԸ.—Մանուցուեցաւ թէ Կ. Պոլսոյ ռուսական ընդհանուր հսկողութիւնը նախագահութեամբ ռուսահպատակները դեսմարում մը ըրած են, Թուքքիոյ մէջ ռուս վաճառականութեան զարգացման մղում տալու միջոցներուն վրայ խորհրդակցելու համար։ Այս խորհրդակցութեանց հետեւանքը եղած է հաստատումը ռուսական Առեւտրական Սենեակի մը, որուն կը նախագահէ նոյնինքն ռուսական հիւպատոսը, եւ կ'անդամակցին Պ. Պ. Գօրիցքի, Շերայէր, Զախարով, Սիսէրիտէս, Սարգիս էֆ. Սիմոնով եւ Գոլիան։ Նորակազմ ռուս առեւտրական Սենեակին անդամները յառաջիկայ չորեքշաբթի օրը պիտի գումարուին, ձեռք առնուելիք միջոցներուն վրայ խորհրդակցելու համար։

Պ. ՊՈՒՌ, Անգլիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը, որ Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչական Խորհուրդին մօտ անգլիական պատուիրակ կարգուած է, երէկ Կ. Պոլիս ժամանեց։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Դամասկոսի մէջ սեպտ. 3ին քոլէրայէ 5 դէպք ու 5 մահ պատահեր են։ Սեպտ. 4ին Հալէպի քաղաքին մէջ 6 դէպք ու 17 մահ։ Երկուշաբթի օրը Ուրֆայի մէջ՝ 1 դէպք ու 4 մահ եւ Պիրէճիկի մէջ՝ 2 դէպք ու 4 մահ եւ հետեւեալ օրը մէկ մահ։

— Նիս. Զուանկի մէջ ժանտախտը հետզհետէ կը սաստկանայ։ Օգոստոսին քանի մը հարիւր մահեր պատահեր են։

ԿԻՆ, ՕՂԼԻ ԵՒ ԴԱՇՈՅՆ. — Պոլսոյ Թաճատ Գալէի կողմը Իսմիլ անուն խոհարարի մը տունը, առջի գիշերը, Ալի անուն մարդ մը ու ընկերը հաւաքուած էին՝ զուարճանալու համար։ Միջոց մը կռիւ ծագեցաւ մէջերնին։ Իսմիլ դաշոյնը քաշելով մեռց Ալիի կուրծքը։ Ալի ալ դաշոյնը քաշելով յարձակեցաւ Իսմիլի վրայ որ գետինը գլորեցաւ։ Այդ միջոցին Իսմէթ անուն կին մը Ալիի դաշոյնը ձեռքէն խլելով, անոր երկու ուսերէն վիրաւորեց, որով Ալի ուժասպառ ինկաւ եւ ձգեց Իսմիլը։ Ալիի ընկերը դուն առնելով փախաւ։ Դիւերուսու ժամ 6ին Գասրիէ անուն կին մը ոստիկանութեան դիմելով այդ դէպքը իմաց տուաւ։ Դաշոյնները նոյն առնէն գտնուեցան։ Իսմիլ եւ երկու կիները՝ Իսմէթ ու Գասրիէ ձերբակալուեցան։ Իսմիլ ու Իսմէթ խստովանեցան իրենց գործած ոճիրը։ Իսմիլ յարեց թէ Ալի ու ընկերը անվայել ընթացքի մէջ գտնուած էին երկու կիներուն հանդէպ եւ ասկէ ծագած էր կռիւը։ Վիրաւորը ու ընկերը տակաւին գտնուած չեն։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ. — Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ արժէթուղթի տէրերուն իրրեւ հետեւանք 28/10 սեպտ. 1903ին թիւ 40 կտրօնին մասին հրատարակուած ազդին թէ՝ $^{1}/_{8}$% յաւելուածական գումար մը պիտի վճարուի ի բենց յանձնուած առժամեայ «սէրթիֆիքա»ները։ Անոնք՝ որոնց կտրօնները դեռ չեն վճարուած $^{5}/_{8}$% վճարում պիտի ընդունին, իրենց թիւ 40 կտրօնը ներկայացուցած տեղերնին։ 2—6

Կ. Պոլիս, 4/17 Սեպտ., 1903

* * *

ԱԶԴ.—Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանր. Պարտքի արժէթուղթերու տէրերուն թէ օգոստ. 28/10 սեպտ.ին հրատարակուած Կայս. Իրատէին հետեւանքը, 1903 սեպտ. 1/14ին սուրբ գրուեցաւ օսմ. փոփոխեալ պարտքի b. c. և. d. սէրիներու միացման եւ Բամէլիի երկաթուղիներու արժէթուղթերու պայմանի բարեփոխման մասին Օսմ. կառավարութեան եւ Հանր. Պարտքի Վարչութեան միջեւ գոյացած համաձայնութեան պայմանագիրը։ Հետեւաբար 1299 Մուհարրէմ 28ի (8/20 դեկտ. 1881) Կայս. հրամանագրին յաւելուածական տրամադրութիւնը գործադրելի է 1903 սեպտ. 1/14էն սկսեալ։ Վարչական Խորհուրդը յառաջիկային պիտի ծանուցանէ Օսմ. Պետութեան փոփոխեալ պարտքերու արժէթուղթերու փոփոխման եւ Բամէլիի երկաթուղւոյ արժէթուղթերու վերաբերեալ պայմանները։

1/14 սեպտ. 1903 4—6

* * *

Ազդ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ օսմ. հանր. պարտքի փոփոխեալ արժէթուղթերու թիւ 40 կտրօնի վճարումը պիտի ըլլայ հետեւեալ պայմաններով.

Այսօր չնորհուած կայս. Իրատէ մը կ'արտօնէ Օսմ. Փոփոխեալ Պարտքի միացումը։ Կայս. կառավարութիւնը կը նկատէ թէ ասոր հետեւանքն է վերոյիշեալ կտրօնին համար $^{1}/_{2}$% տոկոսի մը վճարումը, ինչպէս անցեալին մէջ։ Վարչական Խորհուրդին կարծիքն այն է թէ պէտք է գործադրուի ասկէ առաջ տրուած որոշումը որ է $^{5}/_{8}$% տոկոս վճարել վերոյիշեալ կտրօնին։ Այս պայմաններուն մէջ յառաջիկայ 1/14 սեպտեմբերէն սկսեալ նոյն կտրօնին համար $^{1}/_{2}$% տոկոս պիտի վճարուի, եւ միեւնոյն ատեն արժէթուղթի տէրերուն առժամեայ Սէրթիֆիքա մը պիտի տրուի, որուն համաձայն պատահական $^{1}/_{8}$% աւելին իրաւունք պիտի ունենան, այս մասին որոշում մը տրուելէ անմիջապէս վերջը։

Կ. Պոլիս 28/10 սեպտ. 1903 6—6

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ, ՍԿԻԻՏԱՐ

Ամերիկեան Վարժարանի յառաջիկայ տարեշրջանը սկսաւ 1903 Սեպտ. 15ին (Ն. Տ.)։

Դիւերթիկներու տարեթուակն է 35 օսմ. ոսկի Ուսումնարանին չորս դասընթացքներուն համար, իսկ 30՝ Նախակրթարանին համար։

Տնօրէնութիւնը ջանք չէ խնայած վարժարանը ամէն առաւելութիւններով օժտելու։ Լաւագոյն դրութիւնով եւ մեծ յաջողակութիւնով կ'ուսուցուին Հայերէն, Ֆրանսերէն, Անգլերէն, Դերմաներէն եւ դասական լեզուները, ինչպէս նաեւ ընական գիտութիւններ։

Հմուտ եւ վարժ հիւանդապահուհիի մը աշխատութիւնը կը վայելեն աշակերտուհիները եւ կ'ապրին խաղաղ ու բարեկարգ միջավայրի մը մէջ։

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել վարժարանին Տնօրէնուհի Տ. Փէթրիքի։ 12—20

ԳՕԼԷԻԹ ԳՐԱՆՍԷ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՄԲ Պ. ԺԻՎ. ՖՕՌԻ

Ֆրանսական երկրորդական վարժարան

Դասանդաշութիւն հայերէն լեզուի։

Վարժարանը պիտի ունենայ այս տարի վաճառականական ուսմանց եւ կառավարական պաշտօնատանց ու այլ գրասենեակի վարչական գիտելեաց (ուսուցիչ ի տարէ) նոր ճիւղ մը, յատուկ դասընթացքով։

Բերայի վարժարանը պիտի բացուի Դեկ. 10/23 սեպտեմբերի։

Գատրգիւղի վարժարանը պիտի բացուի Բշ. 8/21 սեպտեմբերի։

Արձանագրութիւնք կը սկսին Բշ. 25/ն սեպտեմբերի։ 6—20

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒ ՎԿԱՅԱԿԱՆԱՑ ԲԱՇԽՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

Մայրաքաղաքիս ազգ. նախակրթարաններու ընթացաւարտներուն վկայականաց բաշխման հանդէսը երէկ տեղի ունեցաւ Պատրիարքարանի մէջ։ Այս տարուան 86 երկսեռ ընթացաւարտները եկած էին իրենց վարժարաններու անօրէններուն առաջնորդութեամբ։

Հանդէսին կը նախագահէր Ս. Պատրիարք Հայրը, որուն շուրջը կը գտնուէին Տ. Ներսէս եպիսկ. Ասլանեան, Փոխանորդ Սրբազանը, Տ. Եղնիկ եպիսկ. Ապահունի, վարդապետներ, քահանաներ, Գաղաք. Ժողովոյ ատենապետ Տիգրան էֆ. Նուսուֆեան, Պատրիարքարանի պաշտօնեութիւնը՝ դիւանապետ Թէլեան Բարթող էֆ.ի հետ, Շրջանաւարտից Գինիչ Ցանձնաժողովոյ անդամները, մամլոյ ներկայացուցիչներ, ուսուցիչներ, ուսուցչուհիներ եւն.։ Նոյնպէս Ուսումն. Խորհրդոյ անդամները։ Նախ եւ առաջ Գուրգէն էֆ. կարդաց տեղեկագիր մը՝ որ կը յայտնէր թէ ընթացաւարտներու քննութիւններուն դիւրութեան համար Գինիչ Ցանձնաժողովը երկու մասի բաժնուած էր, եւ կը բացատրէր թէ ի՛նչ եղանակով տեղի ունեցած են քննութիւնները՝ որ եւ է զեղծումի տեղի չտալու համար։ Տարւոյս սկիզբը պատրաստուած վիճակացոյցի մը համեմատ՝ պէտք էր որ այս տարուան ընթացաւարտները 143 ըլլային (80 մանչ, 63 աղջիկ). բայց անոնցմէ 41ը՝ ոմանք գործի, ոմանք հիւանդութեան եւ.ն. պատճառներով հեռացած են վարժարանէն եւ այս տարուան քննութեանց միայն 102 երկսեռ ընթացաւարտներ ներկայացած են։ Ասոնցմէ 86ը յաջողած են քննութիւններնուն մէջ 51 մանչեր եւ 35 աղջիկներ, իսկ մնացեալ 16էն 9ը՝ յարմար դատուած է կրկին քննութեան ենթարկել իրենց կամքովը։ Իսկ մնացած 7ն ալ վնասելու պատճառ մը չունին, ըսաւ, եւ կրնան լրացուցիչ դասընթացքներու հետեւիլ քննութիւն տալով, եթէ ուզեն։ Գուրգէն էֆ. յետոյ անցնելով մայր նախակրթարաններու արդի վիճակին, ըսաւ թէ՝ վարդագոյն գոյներով չէ որ կարելի պիտի ըլլայ ներկայացնել զայն, բայց առհասարակ լաւ է անկիւն։ Տեղեկագիրը ապա բաղդատութիւնը ըրաւ մեր եւ յոյն, ինչպէս նաեւ եւրոպական ազգերու նախակրթական վարժարաններուն, եւ ըսաւ թէ նախակրթութիւնը մեր մէջ չատ աւելի ճոխ է քան անոնցը, որոնք զարգացման այդ ատիճանին —նախակրթեան— մէջ մայրենի լեզուէն զատ օտար լեզուի ուսուցումը չունին. իսկ մենք մայրենի լեզուին հետ ունինք նաեւ պետական լեզուն եւ ֆրանսերէնը։ Այս տեսակէտով մեր նախակրթարանի ընթացաւարտները՝ աւելի զարգացած են քան օտար ազգերունը։ Մեր նախակրթարաններու ուսմանց մէջ իբր քննադատելի կէտ մատնանիշ ըրաւ կրօնի ուսման թերին, առանց կարենալ ճշդելու թէ յանցանքը կրօնական Ժողովի՞ն թէ Ուսումնական Խորհուրդին պէտք է վերագրել։ Ուսումն. Խորհրդոյ ներկայացուցիչը ի վերջոյ ծանրացաւ դպրոցական ներքին կանոնագրութեան մը պէտքին վրայ, որուն վերջնական ձեւ մը տալու գործը յանձնուած է քննիչ յանձնախմբի մը։

Տեղեկագրին ուսարտումէն վերջը ներկայացուեցան ընթացաւարտները։ Մայր վարժարանէն 17 ընթացաւարտ (9 մանչ եւ 1 աղջիկ), Ս. Փրկչի որբանոց 9, Սամաթիոյ Սահակեանէն՝ 4 մանչ, Մաքրիգիւղ Տաճեան՝ 8 մանչ եւ 3 աղջիկ, Բեր. Էսատեան՝ 9 մանչ եւ 11 աղջիկ, Օրթաքէօյ Ս. Թարգմանչաց՝ 10 մանչ եւ 6 աղջիկ, Սկիւտար Ս. Խաչ՝ 3 մանչ եւ 6 աղջիկ, Դալաթիա Կեդր. Նախակրթարան՝ 3 մանչ։ Ասոնք իրենց վկայականները ստացան Ս. Պատրիարքին ձեռքէն, ներկաներուն ծափահարութեանց մէջտեղ։

Յետոյ Թուքքերէն ճառ մը կարդաց Պ. Պօղոս Ասլանեան, որ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին թանկագին կենացը համար։ Օրթաքէօյի վարժարանէն Պ. Յովհաննէս Նէվրուզեան ոտանաւոր մը կարդաց՝ հայերէն, ձօնուած Ս. Պատրիարքին։ Հայերէն ճառ մը՝ Որբոնացէն Պ. Յարութիւն Մատաեան Վանեցի, եւ գեղեցիկ գրուածք մը ալ Իսահակեան վարժարանէն Օր. Արմենուհի Թէքէեան։ Հանդէսը փակեց Ս. Պատրիարքը՝ որ ըսաւ թէ ճշդուած է այլեւս մեր ընթացաւարտներուն թիւը, որ 100ի չորսը կը դառնայ միշտ մէկ երկու տարիէ ի վեր։ Ասիկա կը նշանակէ թէ մեր կրթական վիճակը կայուն եւ հաստատ վիճակ մը ունի։ Միայն դեռեւ ուսաւ թէ Պոլսոյ բնակչութեան համեմատութեամբ, այդ թիւը պէտք է տակուէ տարի աւելնայ։ Նախակրթութեան կարեւորութիւնը ղգացուց Նորէն եւ կրկնեց թէ մեծ սխալ մըն է տղաքը զրկել անկէ, եւ պէտք է դանոնք կանուխէն պատրաստել, ինչպէս ուսնի մը՝ զոր պէտք է խնամել անոր թարմութեան ատեն։ Ն. Սրբազնութիւնը անգամ մըն ալ չեղտեց թէ նախակրթութիւնը պէտք է տոհմային շրջանակի մէջ ըլլայ. եւ ի վեր հանեց այն անպատեհութիւնները զորս ունի կանխահաս օտար կրթութիւն մը։ Նախնական կրթութիւնը պէտք է տոհմային ըլլայ, չնաթարելու համար տղոց հաւատքը, անոնց կրօնական ղգացումները եւ իրենց եկեղեցիին նըկատմամբ տածած սէրը։ Նկատի առնելու է թէ օտար վարժարաններու մէջ պէտք եղած տեղական կրթութիւնը չի տրուիր։ Մեր դպրոցներու իբրեւ նիւթական միջոց ցուցուց երեք բան,—հին բարեպաշտներն մնացած եկամուտներ, եկեղեցւոյ պնակները եւ տղոց ամսաթոշակները։ Բաւական թէ այդ եկամուտները հիմայ անբաւական դարձած են մեր դպրոցներուն. մնաց որ միւս հասոյթներն ալ չատ անգոհացուցիչ արդիւնք մը ցոյց կուտան։ Ու պախարակեց այն ծնողքները որոնք վերջին ծայր չկամութիւն մը կը ցուցնեն իրենց զաւակներու կրթութեան նիւթապէս օգնելու պարագային։ Այսօր 37 թաղերէն հաղիւ 7ը ներկայանալի վիճակ մը ունին իրենց կրթական արդիւնքովը։

Ն. Սրբազնութիւնը փութաց յայտնեց որ նախնական կրթութեան ծրագիրը բարեփոխուի՝ գործնական կեանքի պէտքերուն համաձայն։

Ի վերջոյ Ս. Պատրիարքը յիշեց այն առաւելութիւնները եւ նպաստաւորումները՝ զորս կը վայելէ մեր ժողովուրդն ու իր կրթութիւնը՝ Թուրքիոյ մէջ, չնորհիւ յառաջդիմասէր Վեհ. կայսեր՝ Որուն արեւշատութեան համար Ջերմ մաղթանքներ ըրաւ։ Ներկաները ձայնակցեցան ամէններով եւ ծափահարութիւններով։ Հանդէսը վերջացաւ պսպանիչով եւ «Հայր մեր»ով մը զոր երգեցին երկսեռ չրջանաւարտները։

Այս տարուան յաջողած երկսեռ 86 չրջանաւարտներէն 51ը իրենց վկայականները ստանալու առթիւ օրինական մէյ մէկ մէջիսը նուիրեցին, ի նպաստ ուսուցչաց օգնութեան Ստուգին, որով 1020 ղրուշ ացաւ։ Իսկ մնացեալ 35 չրջանաւարտները վկայուած, ըսելով իրենց աղքատութիւնը ձրի նշանակուեցան։

Արքակիրի առաջնորդ Տ. Մուշեղ վրդ. իր վեց տարիներու պաշտօնավարութենէն ետքը ինչպէս ծանուցինք, Կառն Ժողովոյ ներկայացուցած է Արքակիրի Առաջնորդութենէն անպայման կերպով հրաժարականը խնդրելով որ ընդունի զայն։ Մուշեղ վրդ. յայտարարեր է թէ իր հրաժարման ծնունդ տուող պատճառները պատրաստ է բացատրելու Խառն Ժողովին։

—Երուսաղէմի հնօրեայ մթաւանքներէն Յովհաննէս Վրդ. Իլէքեան, գիր մը ուղղելով Պատրիարքարան, ցաւ յայտներ է Ս. Աթոռոյ անդադար վիճակին վրայ, որուն նմանը բաւական տարիներէ ի վեր։ տեսած չէ, եւ խնդրեր է որ Կեդր. Վարչութիւնը այս մասին հարկ եղածը ընէ։

—Ամերիկայէն Ս. Պատրիարք Հօր ուղղուած անհատական նամակ մը կարդ մը դիտողութիւններ կը հաղորդէ սեղանոյն ազգայնոց ամսականաց վիճակին վրայ. չատ մը ազգայիներ գանգատ որբանոցներէ աղջիկ կը խնդրեն առանց իրենց իրական տարիքը հաղորդելու, այնպէս որ 45 տարեկան այրը կը յաջողի որբանոցներէն 18—20 տարեկան աղջիկ առնել։ Նամակագիրը կը հաղորդէ թէ Ամերիկայի ազգային համեմատ մինչեւ ամուսնութեան օրը իրարու հետ յարաբերութիւն չունենալով, չեն իրար այս զեղծումներէն իրաղեկ ըլլալ աղջիկները։ Վերջերս ալ Արքակիրցի անձ մը Պրուսայէն դեռահաս աղջիկ մը կը յաջողի ամուսնութեան ուղղակի բարեգործաբար ազգականներու կողմէ շուտով կը յայտնուի։ Նամակագիրը Ս. Պատրիարք Հօրմէն կը խնդրէ որ Ամերիկայէն աղջիկ ուզող ազգայինները իրենց ծննդավայրերէն վաւերական վկայական մը ղրկեն տարիքին ստուգող։

—Մանչերէն կը գրեն մեզ սեպտ. 1/14 թուականով, թէ նախորդ օրը՝ կիրակի հոգեհանգստեան պատարագ եւ պաշտօն մատուցուեր է քաղքին Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ՝ հանգուցեալ Տ. Սաքիսս Վրդ. Պարոնեանի միջոցաւ կին։ Տեղւոյն հոգաբարձութիւնը որոշեր է որ ամէն տարի, նոյն Թուականին, հոգեհանգիստ կատարուի իրենց նախորդ հոգեւոր հովիւին համար։

—Խարբերդի Առաջնորդ Տ. Խորով Ծ. Վրդ. Պէհրիկեան հեռագրած է Պատրիարքարան, թէ Մուշէն ճանրայ եկած է իր նոր պաշտօնատեղին երթալու համար։

—Պարիզակի Բարձրագոյն Վարժարանին տնօրէն Մր. Զէմպրը նամակով մը խնդացուցած է Ս. Պատրիարքին, թէ մէկ տարուան արձակուրդով իր կնոջ հետ մէկտեղ Քանատա կ'ուղեւորի, եւ թէ նոյն վարժարանին Տնօրէնութեան կոչուած է Մր. Ալէն (ծնեալ ի Խարբերդ) որ մասնաւոր համակրութիւն ունի հայ տղոց եւ հայ լեզուին։

—Հիւանդանոցի Տիկնանց Խնամակալութիւնը Հիւանդանոցի համար պէտք եղած 1600 կտոր ճերմակեղէնները պատրաստելու ձեռնարկած ըլլալով, Գումգապուէն եւ ուրիշ տեղերէ կարգ մը բարեսէր Տիկիններ յանձն առած են ձրիապէս կարել ու պատրաստել այդ ճերմակեղէնները։

—Գատրգիւղի Արամեան երկսեռ վարժարանի աղջկանց ճիւղին մանկապարտիզպանուհի Օր. Աշխէն Քրիթիկեան, որ վեց տարիէ ի վեր կը պաշտօնավարէր յոյժ գոհացուցիչ կերպով, այս տարի՝ արձակուրդի յատուկ լուիս ամսուան մէջ ալ աշխատելէ ետքը, որս. միջոցին մանկապարտէզը բաց կը մնար, օգոստոսի սկիզբը առանց որ եւ է պատճառի կը դադրեցուցուի իր պաշտօնէն՝ Հոգաբարձական քմահաճոյքի մը հետեւանքով։ Օր. Աշխէն բողոքագիր մը մատուցած է Ս. Պատրիարք Հօր, որ Ուսում. Խորհուրդին յանձնարարած է քննութիւն մը կատարել, այդ դատարարակուհւոյն իրաւունքը պաշտպանելու համար։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՖՈՆՍՔԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 18 սեպտ. — Անգլիոյ գաղթային, երկրական ու Հնդկաստանի նախարարները՝ Պ. Զէմպրլէն, Պ. Ռիչի եւ Լորտ Համիլթոն հրաժարեցան։ Թագաւորը ընդունեց անոնց հրաժարականը։

ՄՈՆԱՐ.—Վիլհէլմ կայսրը, Ֆրէտերիք արշիդուքսին ընծանիքին ջերմագէս հրաժեշտ տալէ ետքը, երէկ իրիկուն Վիէննա ուղեւորեցաւ։

ՎԻԷՆՆԱ. — Գերմանիոյ կայսրը առաւօտեան ժամ 9½ին հոս հասաւ։

—Վիլհէլմ կայսրը նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսին հետ՝ որ Վիեր–Նոսֆատ գացած էր զայն դիմաւորելու, Վիէննա հասաւ առաւօտեան ժամ 9 ու կէսին։ Կայսրանին մէջ ընդունուեցաւ Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր, որ գերման բանակին մարեշալի համազգեստ կը կրէր, արշիդուքսերուն, քաղաքային ու զինուորական իշխանութեանց եւ Վիէննայի գերման դեսպանատան պաշտօնեաներուն կողմէ։ Զինուորական ջոկատ մը բարեւի կեցաւ եւ նուագածուներու խառմ մը բրուտիական ազգային երգը նուագեց։ Վիլհէլմ Բ. կը կրէր աւստրեւնգարական հեծելազօրքի զօրավարի համազգեստը։ Երկու վեհապետները խիստ սիրալիր ողջոյններ փոխանակեցին. երեք անգամ զիրար ողջագուրեցին եւ երկար ատեն իրարու ձեռք սեղմեցին։ Գերման կայսրը յետոյ ողջունեց արշիդուքսերը. ինչպէս նաեւ իրեն ներկայացնել տուաւ հոն գտնուող բարձրաստիճան պաշտօնատարները։ Երկարօրեայ տեսակցաւ Պավիէրայի ու Սաքսոնիոյ դեսպաններուն հետ։ Այդ միջոցին Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը կը տեսակցէր Գերմանիոյ նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսին եւ Վիէննայի գերման դեսպան՝ Ֆոն Վէտէլ կոմսին հետ։ Յետոյ երկու վեհապետները կառք նստելով Հոֆպուրկ գացին՝ ժողովրդեան ստուար բազմութեան մը խանդավառ տարտայայտութեանց մէջտեղ։ Կայս. Թափորին անցած բոլոր փողոցները չքեղապէս դրօշազարդուած էին։ Երեք յաղթական կամարներ չինուած էին ճոխ կերպով զարդարուն։ Ճամբուն երսու կողմերը զինուորներ բարեւի կեցած էին։ Վիլհէլմ կայսրը երբ Հոֆպուրկ ժամանեց, ողջունուեցաւ Թնդանօթի քսանամեակ հարուածներով. նաեւ ընդունուեցաւ արշիդքսուհիներուն, արքունական բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն եւ նախարարներուն կողմէ։

—Հոֆպուրկի մէջ արուած մեծ հացկերոյթին առնն Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը բաժակ պարպեց Վիլհէլմ կայսեր կենացը։ գոհունակութիւն յայտնելով թէ կրնայ ողջունել իր հաւատարիմ բարեկամը ու դաշնակիցը որ իր այցելութեամբը պատուեցնած է զայն վերստին տեսնելու իր բաղձանքին՝ այն սեսակ փութկոտութեամբ մը որ անշուշտ նոր ոյժ մը պիտի տայ՝ երկու տերութեան միջեւ գոյութիւն ունեցող զօրաւոր ու սերտ յարաբերութեանց։ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը խօսքը աւարտեց, բաժակ պարպելով Վիլհէլմ կայսեր կենացը եւ երկու կայսրերուն անդրդուելի բարեկամութեանց համար։ Նբուագածուները հնչեցուցին Գերմանիոյ ազգային երգը։ Վիլհէլմ Բ. պատասխանելով խորին երախտագիտութիւն յայտնեց Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր սիրալիր խօսքերուն եւ իրեն եղած ջերմագին ընդունելութեանց համար։ Յետոյ թէ իրեն խիստ հաճելի է պատասխանել Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր բաղձանքին՝ Վիէննա գալով ողջունելու իր պատկառելի բարեկամը եւ դաշնակիցը։ Վիլհէլմ Բ. ըսաւ.— «Մեծ ուրախութեամբ տեսայ Ձեր Վեհափառութեան պանծալի զօրագունդերը, վասն զի մեր երկու բանակները ոյժ կուտան մեր Պետութեանց դաշնակցութեանը ու աւելի կը հաստատեն զայն՝ Եւրոպայի խաղաղութեանը ու փրկութեանը համար։»

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 Ի՛Ն

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·42 ֆրանկ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններեր կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն։

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն գայմաններ։ վճարման դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խասէէթ խանի դէմը, Պ. Զօլֆօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

HUILE de HOGG

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցոյսի է թէ մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ ձրմեռը ո՛րքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (էրիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէն եւ կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առանց կարկի ըլլայ։ Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու սորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, եւ որոնց գործածութիւնը ուելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անտղիւտ անարատութեամբ, եռանկիւնաձեւ լիւերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն եւ Բարիզի Ինիոն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլորն նանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն եւ նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մօրիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու եւ դեղավաճառներու քով։

EMULSION HOGG

Իբրեւ ոսկեայ սր co եւ սուս կը պարունակէ

Մէկ տէրն է Թ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Բասթիլիոն Բարիզ։ Մեծաքանակ կը ծախուի Լուսաւոր Ծաննի քով, Եուսուֆեան խան, Պոլիս։ 4—30

Լ'ԻՒՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.

76 միլիոն ֆրանք

Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլթիյէ փողոց թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվոտա, Լօրանտօ խանն Դրամատան Ընկերութեան, քովը Թուրքիոյ համար, Բաֆֆի Լիօնէ։

ՇՈՓՆԱՒԱՍԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԲԱԲԷՆ ԵՒ ՀԱՅԵՑԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԻԼ ՍԻ ԸՆԿ.

Ցոյնը ուզողին Բարքի համար։ Եւրոպէն կարգը 245 ֆրանք. Բ. կարգը 175 ֆրանք. Ցեղնիւլիանց համար գէնտ Ֆօրնահոյնն Թօփ Հանէ Պարոտիի վրայ։ 516 Թ. ՌԷՊՈՒԼ

ԱԻԻՐԱԿԱՆ ԱՄՍԻ ԴԷՄ ՆԱԽԵԱԳՈՒԶՈՒԹԻՒՆ

Ծիւրական ախտի դէմ նախազգուշութեան միայն ճամբայ մը կայ, այն է մարմինը միշտ կենսական զօրութեամբ պահել, որնոր դրութեան կենսական զօրութիւն, առողջութիւն և դիմացողան ոյժ տալով կրնայ ըլլալ։

Ցիլերու վրայ սասր ուշադրութիւն ընել պէտք է։

21

SCOTT'S EMULSION

աշխարհիս մէջ ամենայաւ "ուտելիք—դեղ" է. որ չուտմը առողջութիւնը կը վերականգնէ և երակներու մէջ նոր հարուստ արիւն կը տարածէ։

Եթէ կազմութիւնը կատարեալ առողջութեան մէջ չէ և բարակցաւի առաջին նշանները երեւան կ'ելլեն. ինչպէս ուռոգական գունատութիւն, թեթեւ սակայն թեկլեթար հազ, դիրքերը սասակացող բարեհառութիւն և ախորժակի կորուստ են, ժամանակ վատնելու չէ, մէկէն Ըսօթթի Բաղադրութիւնն առնելու է. իրակ դեղն է որ կրնայ մարդս առողջութեան և զօրութեան վերականգնել և այս եղերութիւնը գործնականապէս կը տեսնուի վասնզի հաղարաւորներ տեսածն է և կը տեսնեն։

ԸՍԹՕԹԹԻ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

կատարելապէս անուշահամ է, ախորժակը կենդանացուցնել, և մարսողութիւնը կատարել։ Հիւանդութեան սերմը կը սեղմէ և չուտմը մարմինը կը գալաւէ։ Ըսօթթի Բաղադրութիւն ընդմիշտ այս լոսնուած նշանով վաղդագոյն գնեմներ մը մէջ կը գտնուի։

Բոլոր դեղագործներեր և դեղավաճառներ կը ծախեն։

Գիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բենձանի

La **VELOUTINE**

Տեղ 534

CHles FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԻՆՁԻՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԵՒ ԸՆԿ.

ПРАВАВІН МАРКА ОРЕЛЪ. ОРИГІНАЛЬНІЙ ОРЕЛЪ. МОНОПОЛЪ

պատիւ ունին ծանուցանել իրենց յարգոյ յաճախորդաց թէ, վաճառատան բաղմազան տեսակներու վրայ այս տարի աւելցուցած են նաեւ առանձնակարգ լաստիկ կօշիկներու ճոխ մթերք մը, վերը նշուցուած մարքայով, որ տեսակի աղնուութեան, տոկունութեան եւ ամուրութեան տեսակէտով անմրցելի է։

Կը ծախուի միմիայն մեծաքանակ, այսինքն մնոուկով։

Գաւառներէն պայմաններու եւ գիներու մասին տեղեկութիւն ուզողները կրնան դիմել նամակով իրենց հասցէին

ԻՆՁԻՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Մարքուսնբլար, թիւ 4—6

6—25

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ' ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ուղեղները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշակի քանակութեամբ ՅՕՍԹՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և ու անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, ուժեղան ոսկրութեանց կենդանութիւն, Արիւնը կը սկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծանկերը կը կորսնցնեն ամրողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ։ սիրտը կը արագէ և գէս այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին տրեան մէջ մտցնելու և գայն գործածելու համար թէթեւներ եւ գայն գործածելու համար թէթեւներ եւ գայն գործածելու համար թէթեւներ եւ